

16 Ianuarie 2013, nr. 583

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea privind statutul juridic special al Găgăuziei – art.20; Legea pentru interpretarea unor prevederi ale Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice – art.2; ș.a.)

(înregistrat în Parlament cu numărul 3162 din 22 Decembrie 2012)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea privind statutul juridic special al Găgăuziei – art.20; Legea pentru interpretarea unor prevederi ale Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice – art.2; ș.a.).

Evaluarea generală

- 1. Autor al inițiativei legislative** este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.
- 2. Categoria actului legislativ** propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.
- 3. Transparența decizională** Proiectul de Lege privind modificarea unor acte legislative a fost plasat pe site-ul Parlamentului, publicul avînd posibilitatea să-și expună opinia. Astfel, principiul transparenței decizionale a fost respectat.
- 4. Scopul promovării proiectului.** Deși în nota informativă nu este indicat în mod expres care este scopul promovării proiectului, din conținutul acesteia putem deduce că scopul promovării constă în ajustarea legislației la modificările operate în Codul de procedură civilă, prin adoptarea Legii nr. 155 din 05.07.2012 pentru modificarea și completarea CPC RM.

Fundamentarea proiectului

- 5. Nota informativă** a proiectului de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului.
Considerăm că în acest fel Parlamentul respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.
- 6. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă** Termenul de cooperare cu societatea civilă a fost respectat, proiectul nefiind încă supus dezbatelor în plenul legislativului, iar cetățenii, organizațiile și alți subiecți interesați au posibilitatea de a-și exprima opiniile asupra conținutului documentului.
- 7. Suficiența argumentării.** Argumentarea conținută în nota informativă este suficientă.
- 8. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale.** Potrivit lit. c) a

articolului 20 al Legii 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să includă referințe la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză.

9. Fundamentarea economico-financiară. Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Nota informativă nu conține referințe la faptul dacă au fost sau nu au fost estimate cheltuielile financiare în legătură cu adoptarea proiectului.

Evaluarea de fond a coruptibilității

10. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Din textul proiectului nu rezultă stabilirea și promovarea expresă a unor interese/beneficii de grup sau individuale, necorelate/contrare interesului public general.

11. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public.

12. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Prevederile proiectului nu sînt concurente cu alte prevederi ale legislației.

13. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Formulările conținute în proiect sînt suficient de clare și concise, exprimările întrunind rigorile tehnicii legislative, ale limbajului juridic, respectă regulile de ortografie și punctuație.

14. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul stabilește atribuții noi ale autorităților publice. În calitate de reclamant pentru acțiunea în regres privind restituirea sumelor stabilite prin hotărâre a Curții sau prin acord de soluționare pe cale amiabilă a cauzei prevăzută de Legea nr. 353 din 28.10.2004 cu privire la Agentul Governamental va participa nu Procurorul General, dar Ministerul Justiției.

15. Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.

	Articol	Text	Obiecția	Elemente de coruptibilitate și alte riscuri	Recomandarea
1	Art.V	Articolele 6,7,8...13 și 30 se exclud Articolul 13 al legii contenciosului administrativ se referă la Excepția de ilegalitate și are următorul conținut: Articolul 13. Excepția de ilegalitate (1) Legalitatea unui act administrativ cu caracter normativ, emis de o autoritate publică poate fi cercetată oricînd în cadrul unui proces într-o pricină de drept comun, pe cale de excepție, din oficiu sau la cererea părții interesate. (2) Încheierea prin care	Controlul indirect reprezintă o forma a controlului judecătoresc diferita de controlul direct deoarece nu se realizează ca urmare a unei acțiuni directe în justiție îndreptate împotriva unui aspect ilegal din activitatea executivă, ci constă din posibilitatea ca în cursul unui litigiu pus în mișcare pentru alte considerente decât legalitatea unui act sau fapt administrativ, să poată fi invocata, pe calea excepției, ilegalitatea acelui act sau fapt, ce prezintă interes pentru soluționarea cauzei. Excepția este un mijloc procedural prin care una din părțile în litigiu sau un alt participant la proces, fără să pună în discuție temeinicia problemei aflate în litigiu, solicită instanței de judecată clarificarea unor aspecte aflate în strînsa legătura cu fondul problemei și de care depinde soluționarea litigiului respectiv. Invocarea excepției obligă instanța	Coruptibilitate Concurența normelor de drept Lacune de drept	Menținerea art.13

se ridică excepția de ilegalitate în fața instanței de contencios administrativ se întocmește în condițiile Codului de procedură civilă. (3) În cazul în care instanța constată că de actul administrativ depinde soluționarea litigiului în fond, ea sesizează, prin încheiere motivată, instanța de contencios administrativ competentă și suspendă cauza. (4) Instanța de contencios administrativ examinează excepția de ilegalitate în termen de 10 zile, pronunțând hotărîrea corespunzătoare în numele legii. (5) Hotărîrea instanței de contencios administrativ poate fi atacată cu recurs în termen de 5 zile. (6) Recursul declarat împotriva hotărîrii pronunțate asupra excepției de ilegalitate se judecă în termen de 10 zile. (7) După examinarea excepției de ilegalitate, instanța de contencios administrativ restituie dosarul cu hotărîrea sa irevocabilă instanței care a ridicat excepția de ilegalitate. (8) Actele administrative sau unele prevederi ale acestora declarate ilegale își pierd puterea juridică la data rămînerii definitive a hotărîrii instanței de contencios administrativ și nu pot fi aplicate pe viitor. (9) Consecințele juridice ale actului administrativ cu caracter normativ declarat ilegal sînt înlăturate de către organul de autoritate care l-a adoptat sau l-a emis. [Art.13 completat prin Legea nr.833-XV din 07.02.2002] [Art.13 modificat prin Legea nr.726-XV din 07.12.2001]

sa se pronunțe cu privire la ea, ceea ce declanșează, într-o forma indirectă, controlul judiciar asupra unor aspecte tangente cu problema principală. Excepția de ilegalitate poate fi invocată și din oficiu de către însăși instanța de judecată. Întrucât prin invocarea excepției de ilegalitate poate fi realizat controlul indirect al instanței de judecată asupra actului administrativ cu caracter normativ, considerăm că acest articol urmează a fi menținut în Legea contenciosului administrativ.

Concluzii

Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres:

1. stabilirea și promovarea unor interese/beneficii de grup sau individuale, necorelate/contrare interesului public general;
2. prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public;

La fel, proiectul legii instituie reglementări care prin esența lor nu comportă probleme în sfera coruptibilității.

În concluzie, proiectul Legii pentru modificarea unor acte legislative, poate fi adoptat cu luarea în considerare a obiecțiilor formulate pentru art.V.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției